TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Luật mới siết chặt quản lý chất lượng hàng hóa rủi ro cao, tăng chế tài xử phạt, minh bạch nguồn gốc

08:24 08/07/2025

Luật mới siết chặt quản lý hàng hóa rủi ro cao, bắt buộc truy xuất nguồn gốc, đánh giá bên thứ ba và giao một bộ, ngành quản lý duy nhất, nhằm ngăn chặn hàng giả, hàng kém chất lượng, bảo vệ người tiêu dùng.

Việc Quốc hội thông qua hai đạo luật quan trọng sửa đổi Luật Chất lượng sản phẩm, hàng hóa và Luật Tiêu chuẩn, quy chuẩn kỹ thuật đã đặt nền móng cho một hệ sinh thái pháp luật hiện đại, minh bạch, hiệu quả, hướng tới bảo vệ người tiêu dùng và tăng cường quản lý nhà nước với sản phẩm có nguy cơ rủi ro cao.

Theo Bộ Khoa học và Công nghệ, điểm nổi bật của các đạo luật mới là phân loại sản phẩm, hàng hóa theo mức độ rủi ro – thay cho cách phân loại theo nhóm I, nhóm II như trước đây. Với các mặt hàng rủi ro cao, luật quy định bắt buộc phải có đánh giá của bên thứ ba thay vì để doanh nghiệp tự công bố chất lượng như trước. Cách tiếp cận này đã và đang được nhiều quốc gia trong khối ASEAN áp dụng, nhằm kiểm soát chặt chẽ các sản phẩm có khả năng gây ảnh hưởng đến sức khỏe, môi trường và an toàn cộng đồng.

Chủ tịch Uỷ ban Tiêu chuẩn Đo lường Chất lượng Quốc gia, ông Hà Minh Hiệp, cho biết: Trước đây, một số sản phẩm rủi ro cao vẫn do doanh nghiệp tự đánh giá, trong khi lẽ ra cần cơ quan độc lập kiểm tra. Điều này tạo ra những kẽ hở khiến thị trường xuất hiện nhiều hàng hóa kém chất lượng, hàng giả, đặc biệt là thực phẩm chức năng và mỹ phẩm.

Theo luật mới, các sản phẩm thuộc nhóm rủi ro trung bình và thấp vẫn có thể được doanh nghiệp tự đánh giá hoặc sử dụng chứng nhận từ bên thứ ba. Tuy nhiên, toàn bộ hàng hóa rủi ro cao đều bắt buộc phải được truy xuất nguồn gốc và trải qua quá trình giám sát chặt chẽ, đảm bảo tính minh bạch trong toàn bộ chuỗi cung ứng.

Ngoài ra, luật cũng đặt ra yêu cầu mới trong việc phân công trách nhiệm quản lý. Theo đó, mỗi sản phẩm, hàng hóa chỉ do một bộ, ngành quản lý và một quy chuẩn kỹ thuật điều chỉnh, nhằm chấm dứt tình trạng chồng chéo giữa các cơ quan. Việc này giúp nâng cao hiệu lực, hiệu quả trong công tác quản lý chất lượng hàng hóa.

Ảnh minh hoạ

Một nội dung quan trọng khác là việc siết chặt kỷ cương xử lý vi phạm. Các hành vi gian lận chất lượng, quảng cáo sai sự thật, kinh doanh hàng hóa không rõ nguồn gốc, đặc biệt trên môi trường số, sẽ bị xử lý nghiêm. Luật đã bổ sung các chế tài mạnh mẽ như xử phạt hành chính, thu hồi giấy phép kinh doanh, truy cứu trách nhiệm hình sự và công khai thông tin vi phạm trên nền tảng số quốc gia.

Để hỗ trợ quản lý đồng bộ, Việt Nam sẽ xây dựng và vận hành Cơ sở dữ liệu quốc gia về tiêu chuẩn đo lường chất lượng, kết nối chia sẻ dữ liệu giữa các bộ ngành, địa phương, cơ quan hải quan và cả các tổ chức quốc tế. Hệ thống này không chỉ hỗ trợ phát hiện sớm rủi ro mà còn tạo cơ chế cảnh báo và phản ánh trực tiếp từ người tiêu dùng, góp phần chủ động xử lý các mặt hàng không đạt chuẩn.

Ông Hà Minh Hiệp nhấn mạnh: Việc tăng cường trách nhiệm của doanh nghiệp trong toàn bộ chuỗi cung ứng – từ công bố tiêu chuẩn, truy xuất nguồn gốc, minh bạch thông tin đến thu hồi sản phẩm và bồi thường thiệt hại – là một trong những mục tiêu cốt lõi của hai đạo luật này. Khi các doanh nghiệp tuân

thủ nghiêm túc, người tiêu dùng sẽ được bảo vệ tốt hơn, còn môi trường kinh doanh sẽ trở nên lành mạnh, cạnh tranh công bằng.

Luật mới không chỉ là công cụ pháp lý điều chỉnh hành vi mà còn là cú hích quan trọng giúp Việt Nam hội nhập sâu hơn vào chuỗi giá trị toàn cầu. Khi tiêu chuẩn hóa chất lượng được kiểm soát chặt chẽ và minh bạch hơn, doanh nghiệp Việt có nhiều cơ hội hơn để mở rộng thị trường xuất khẩu, nâng cao uy tín sản phẩm Việt Nam trên trường quốc tế.

Các quy định mới trong hai đạo luật kỳ vọng sẽ giải quyết căn bản những tồn tại trong quản lý chất lượng sản phẩm, hàng hóa hiện nay, đồng thời tạo hành lang pháp lý thúc đẩy đổi mới sáng tạo, ứng dụng công nghệ số trong quản lý tiêu chuẩn đo lường và chất lượng, phù hợp với xu thế phát triển của thời đại.

Phương Thảo *(t/h)*